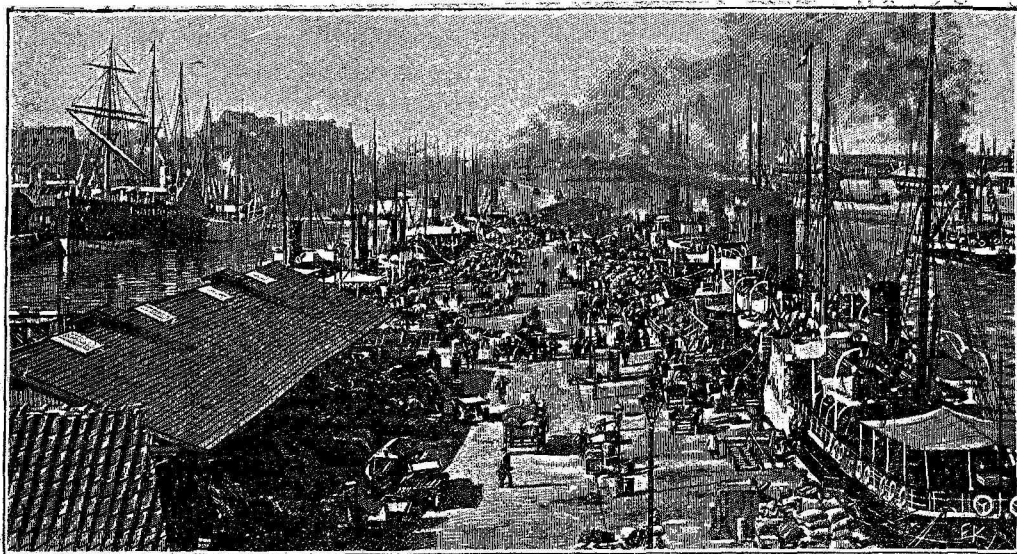

ΠΡΟΚΥΜΑΙΑ ΚΟΠΕΝΑΓΗΣ

Η ΦΡΑΝΤΣΕΣΚΑ ΝΤΑ ΡΙΜΙΝΙ

ΕΝ ΤΗ: ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: ΚΑΙ ΤΗ: ΤΕΧΝΗ:

ΙΣ οὐδένα εἶναι ἄγνωστος ἡ δραματική σκηνή τῆς Φραντσέσκας, τὴν ὁποῖαν ἀπηθανάτισεν ὁ μέγας τῆς Ἰταλίας ποιητῆς Ντάντες.

Τὴν ἱστορίαν ταύτην ἔλαβον ὡς θέμα οὐ μόνον ζωγράφοι διάσημοι, ἀλλὰ καὶ ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς μεγάλοι. Εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ μόνον γεγονός τὸ ὁποῖον ἔχει τόσους ὕμνητάς, εἶναι ἡ μόνη σκηνή τοῦ ἔρωτος ἥτις ἀπετέλεσε τὸ θέμα τόσων ζωγράφων.

Νὰ ἀναφέρωμεν ἀκριβῶς ὅλα τὰ ἔργα τὰ γραφέντα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἶναι ὡς πᾶς τις ἐννοεῖ ἀδύνατον, διότι ὀλόκληρες τόμοι θὰ ἐχρειάζετο. Ἀρκούμεθα λοιπὸν εἰς τὰ κυριώτερα τούτων καὶ τὰ ἔχοντα κάποιαν ἱστορικὴν ἀξίαν.

Τὴν ὕλην τῆς διατριβῆς μας ταύτης ἐν πλείστοις ἐλάβομεν ἐκ μιᾶς θαυμασίας μελέτης τοῦ *Corrado Ricci*.

Ὁ *Luigi Morandi* (1884) καὶ ὁ *Carlo del Balzo* (1895) ἐπραγματεύθησαν τεχνικῶς τὸ θέμα τοῦτο ἐν διαλέξεσιν. Ἄλλ' αἱ τοιούτου εἰδους ἀναλύσεις, γενόμεναι ἐν διαλέξεσιν, μᾶλλον ἐπαγωγοὶ εἶναι, χωρὶς νὰ προσθέτωσι τι εἰς τὴν ἱστορίαν.

Τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς ἱστορίας ταύτης ἐξηρευνήθη λεπτομερῶς ἀπὸ τὸν Λευδοβίκον Τονίνη

(*Rimini* 1852, 1853 καὶ 1870), ὁ ὁποῖος ἀνῆρσε τὴν θεωρίαν τοῦ Μαρίνου Μαρίνη ὅστις ἐπέμενεν ὅτι τὸ τραγικὸν τέλος τῶν δύο ἐραστῶν συνέβη εἰς Ἅγιον Ἀρχάγγελον. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἔγραψεν ὁ Νικέλαος Σάντη (1861) χωρὶς νὰ προσθήσῃ τί νέον, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Κάρολος *Yriarte* (Παρίσις 1883).

Μεταβαίνοντες ἀπὸ τὴν ἱστορίαν εἰς τὴν ρωμαντικὴν φιλολογίαν, ἀναγράφωμεν μίαν ψυχρὰν ἀφήγησιν τοῦ Φιλίππου Μορδάνη (1841) μίαν ἄλλην τοῦ *E. Alberi*, μίαν τοῦ *Saint-Juirs* (Παρίσις), μίαν ἄλλην, τοῦ Ρενὲ Δελόρμ (Παρίσις) καὶ μίαν πέμπτην τοῦ *Ild Bencivenni* (1883).

Καὶ τώρα ἐρχόμεθα εἰς τὰς τραγωδίας.

Ἐκτὸς τῆς πασιγνώστου τραγωδίας τοῦ Σύλβιο Πέλικο ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς τοῦ Ἐδουάρδου *Fabbri* (1822), τοῦ Λουδοβίκου *Bellacchi* (1824), τοῦ Ἀντωνίου Βιβιάνη (1834), τοῦ Μαρίου Ραπισάρδη (1869), τοῦ Ἀγγλοῦ *Stephen Phillips* τέλος τὴν περιφημὴν τραγωδίαν τοῦ Δ' Ἀννούντσιο, ἥτις τόσον θόρυβον ἔκαμε καὶ ἥτις προώρισται νὰ χαράξῃ νέον δρόμον εἰς τὴν τραγωδίαν.

Ἀπὸ τὰς τραγωδίας ὅμως, ὅπως πάντοτε συμβαίνει, προῆλθον μερικαὶ παρωδίαί. Μία ἐκ τούτων ἐγράφη ἀπὸ τὸν Ἀντώνιον *Pelito* (Νεάπολις 1867), ἑτέρα δὲ ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου Χριστόφορι (Βονωνία 1872) καὶ τρίτη ὑπὸ τοῦ Φ. Μαρκέτη (1887).

Μεγαλειότερος βεβαίως εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν μουσικῶν ἔργων τὰ ὁποῖα ἐνέπνευσεν ἡ τραγικὴ σκηνή τοῦ θανάτου τοῦ Παύλου καὶ τῆς Φραντσέσκας. Οὐ μόνον Ἴταλοι ἀλλὰ καὶ ξένοι ἐπραγματεύθησαν τὸ θέμα τοῦτο. Μεταξὺ τούτων ἀναφέρωμεν τοὺς ἐξῆς: *Generali* (Βενετία 1829), *Στάφφα* (Νεάπολις 1831), *Four-*

nier - Gouvre (Λιβόρνος 1832), Borgatta (Γένουα 1837), Ντεβασίνη (Μιλάνο 1841), Κανέττη (Vicenza 1843), Bramaccio (Βενετία 1844), Moseuzza (Μάλτα 1877), Ερμάνος Götz (Mannheim 1877) και Αμβρόσιος Θωμάς (Παρίσι 1882).

Ἐξ ὅλων τούτων τῶν μουσικῶν ἔργων οὐδὲν κατώρθωσε νὰ γεννηθῇ βιώσιμον, οὐδ' αὐτὸ τοῦ μεγάλου Γάλλου μουσουργοῦ Α. Θωμά. Ἴσως τὸ θέμα εἶναι τύσον πολὺ ὑψηλόν, ὥστε λυγίζεται πρὸ αὐτοῦ πᾶσα ἔμπνευσις. Ἀλλ' ἐλπίζω μὲν τοῦλάχιστον ὅτι καλλιτέρα τύχη περιμένει τὸ μελοδράμα τοῦ Λουδοβίκου Mancinelli τὸ ὁποῖον οὗτος γράφει τώρα ἐπὶ ποιήσεως τοῦ Ἀρθούρου Κολαούτη, καὶ τὸ ὁποῖον λίαν προσεχῶς θὰ παιχθῇ ἐν Ἰταλίᾳ.

Ποιήσεις ὀλίγισται ἔχουν γραφῇ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, καὶ αὐταὶ... ἐλεειναί.

Καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ φυσικόν. Ἐπειτα ἀπὸ τοὺς ἀμυμήτους στίχους τοῦ μεγάλου Ντάντε μὲ τοὺς ὁποίους οὗτος ἐξίμνησε καὶ ἀπηθανάτισε τὸν ἔρωτα τοῦ Παύλου καὶ τῆς Φραγκίσκας, δύσκολον εἶναι κάνεις ἐκ τῶν μεγάλων νεωτέρων νὰ ἐπιχειρήσῃ ὅπωςπραγματευθῇ τὸ θέμα τοῦτο. Ἐπομένως μόνον... μετριότητες ἐξεμεταλλεύθησαν τὸ θέμα τοῦτο. Ὁ Φραγ. Καπότση τρίς ἐξέδωκε τὴν *Θλιβερὰν ἱστορίαν τῆς Φραντσέσκας*, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον τῆς ἱστορίας εἶναι θλιβεροὶ καὶ ἄξιοι οἴκτου οἱ στίχοι του. Προσέτι εἰς στίχους ἔψαλλε τὸν ἔρωτα τοῦ Παύλου καὶ τῆς Φραντσέσκας εἰς ἀνώνυμος (Φλωρεντία 1895) μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν τοῦ προηγουμένου. Ἐπίσης ὁ P. Pandolfo ἔγραψεν ἓν ἐξάστιχον καὶ ὁ S. Bevacqua ἓν σενέπτον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἦσαν ἀρκετὰ... ὥς σῶμα ἐγκλήματος.

Ἀλλ' ἂν ἡ φιλολογία ὑπῆρξε πτωχὴ ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, τούναντίον ἡ ζωγραφικὴ ἔχει θησαυροὺς νὰ ἐπιδείξῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Περὶ τῶν ἔργων δὲ τούτων τῆς τέχνης θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

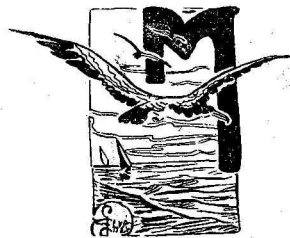
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

★ ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ★

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

Στὸν ἀγαπῆτόν μου
Θεοσ. Ζωῖόπουλον

Εὖ πολὺ μεγάλη μου
λύπη ἔμαθα τὴν
ἀπίφασιν τῆς κατα-
διφίσεως τοῦ ἀντι-
κρουοῦ μου σπιτιοῦ.
Κατ' ὄργας δὲν ἤ-
θελα νὰ τὸ πιστεύσω,

ἀλλ' ὅταν ἔξαφνα εἶδα ἓνα πρῶτ' οὗτος ἐργάτας μὲ τὰ ἐργαλεῖά του· ἐτοιμοὺς διὰ τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, τότε πλέον δὲν μοῦ ἔμεινε καμμίᾳ ἀμφιβολία.

Πόσον ἐλυπόμουν τὸ δυστυχισμένον τὸ σπιτί, τὸν παλαιόν μου γείτονα. Ποῦ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχανετο μέτα σ' ἓνα σωρὸν ἐρειπίων, καὶ πόσον βαθεῖα μ' ἐσυγκινούσε ἡ θέα τοῦ ἀμὰ τ' ἀντίκρυζα. Ἐβλεπα περίλυπα τὸ γοργὸ γκρέμισμά του καὶ καθε τριγυρὸς ἂν ηχοῦσε σὰν δοῦπος κεκοιμήτου στὰ βάθη μέσθ τῆς ψυχῆς μου! Εἶχε γὰρ μένα κάποιο ἀπόκρυφο θέληγτρον, ποῦ παράδινε τὸν νοῦν μου εἰς σκέψεις ἀτελειώτες, αἵτινες δὲν θὰ δυνήθουν νὰ σθύσουν ποτὲ ἀπὸ τὴν μνήμην μου τὴν ἀλησμόνητην ἱστορίαν του, τὴν ἵποῖαν μάταια τώρα προσπαθῶ νὰ τὴν κρατήσω μυστικῇ.

Τὰ ἐνθυμοῦμαι ὅλα...

Ἦτο παιδί ἀνίδεο ἀκόμη ὁ Πέτρος, ἐπάνω εἰς τὰς τρέλλες τῶν δεκαεξή χρονίων καὶ εἰς τὰς πρώτας συγκινήσεις τῆς ζωῆς. Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του—τὴν γεμάτην ἀπὸ ὄνειρα—δὲν εἶχε φθάσει ἀκόμη ἡ πείρα καὶ ἡ μοχθηρία τοῦ κόσμου, κι' ὅλα ἐγελοῦταν, ἐλουλούδιζαν σὰν Παράδεισος τριγύρω του. Κι' ὅταν γιὰ πρώτην φορὰν ἀπήντησαν στὸν δρόμον τῆς ζωῆς τὴν νεράϊδα τῶν παιδικῶν του ὁνείρων, ποῦ τὴν ἀγάπησε μὲ ὅλη τὴν δύναμιν καὶ τὴν θερμὴν ποῦ ἔπαλλε μέσα στὰς φλέβας του, ἦτο παιδί ἀνίδεο ἀκόμη ὁ Πέτρος! Καὶ ἐνθυμοῦμαι κι' ἄλλο συγκεχυμένα, κάπως σκοτεινὰ—σὰν μισολησμονημένο ὥραϊο παρὰμυθι—τὸ δειλινὸ ἐκεῖνο τὸ μυρωμένο, ὅταν αὐτὸς καὶ ἡ Ρόζα, κοπέλλα γεμάτη κάλλη καὶ νεότητα, ἐπηρεάσαν ὁ ἓνας εἰς τὸ πλεῖρον τοῦ ἄλλου, δεμέναι χέρι μὲ χέρι, κι' ἐγύνο το ὁλόχαροι μέσα στὴν ἀνοιξιὰτικὴν εὐωδίᾳ τοῦ ἀνθισμένου περιβολιοῦ τῆς. Καὶ τοὺς ἀγνάντευα ἀπὸ μακρὰ ποῦ ἔτρεχαν τρελλὰ γύρω στὰ μονοπάτια, κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα ποῦ ἔγερναν στὸ βῆρος τῶν καρπῶν, νὰ χάνωνται μέσα στὶς λευκοντυμένες πορτοκαλιᾶς καὶ νὰ ἐκναγυρίζουν πάλιν λαχινυγμένοι καὶ ροδοκόκκινοι σὰν τὸ χεῶμα τῶν τριανταφύλλων.

Ἐσχέζε τότε Ἐκεῖνος δειλὰ καὶ τῆς ἐκρυφομιλοῦσε στ' αὐτὴ τῆς κατὶ, ποῦ ἔδονούσε καὶ τὴν πεῖο ἀπόκρυφῃ χορδῇ τῆς παρθενικῆς καρδιάς του, ἡ ἥποια ἐχόρευε μέτα του σὰν βερκεῦλα στὸ πρῶτον αἰφνίδιο μπουρίνι. Ἐκεῖνη ἐγαμήλωνε τὰ μάτια τῆς μὲ